

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΚΟΥΜΑΚΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2026

I. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΜΕΙΩΜΑ

Ο Γεώργιος Χαριλάου Κουμάκης γεννήθηκε στο χωριό Καραβάδω του Νομού Ηρακλείου Κρήτης, όπου περάτωσε τη δημοτική εκπαίδευση. Στο Ηράκλειο τελείωσε το εξατάξιο Γυμνάσιο, όπου του απονεμήθηκαν αριστεία. Το 1961 αποφοίτησε από το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ύστερα από τριετή υπηρεσία στη Μέση Εκπαίδευση μετέβη το 1965 στο Πανεπιστήμιο της Βόννης, όπου με υποτροφία κατ' αρχήν του ίδιου Πανεπιστημίου και στη συνέχεια του Γερμανικού Κράτους (DAAD) για μια πενταετία μετεκπαιδεύτηκε στη φιλοσοφία υπό την καθοδήγηση και εποπτεία διάσημων φιλοσόφων όπως του G. Martin, H. Wagner, J. Derbolav και του Καθηγητή της κλασικής φιλολογίας H. Herter. Το 1967 απέκτησε το πτυχίο του Μάστερ και το 1970 αναγορεύτηκε διδάκτωρ φιλοσοφίας «μετά μεγάλου επαίνου». Το 1971 διορίστηκε ως επιμελητής στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου δίδαξε φιλοσοφία και από όπου συνταξιοδοτήθηκε με τον βαθμό του Επίκουρου Καθηγητή.

Το πεδίο έρευνάς του αναφέρεται στην αρχαία και νέα ελληνική φιλοσοφία, στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή φιλοσοφία, καθώς και στη φιλοσοφία του πολιτισμού και της παιδείας. Έχει εκπονήσει δεκατρία βιβλία, τα οποία έχουν εκδοθεί από ελληνικούς και ξένους εκδοτικούς οίκους. Έχει δε δημοσιεύσει πολυάριθμες μελέτες στην ελληνική, αγγλική, γερμανική και γαλλική γλώσσα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Έχει λάβει μέρους σε περίπου πενήντα επιστημονικά πανελλήνια, διεθνή και παγκόσμια συνέδρια. Συμμετέχει ενεργά και με διαλέξεις σε σεμινάρια φιλοσοφίας, που γίνονται στο πνευματικό κέντρο υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων, καθώς και σε σεμινάρια φιλοσοφίας από άλλους φορείς, όπως τον Παρνασσό.

Έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια Ιωαννίνων, Κρήτης (όπου έχει δωρίσει την προσωπική του βιβλιοθήκη), καθώς και στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει γίνει δεκτός ως ερευνητής με υποτροφία του Γερμανικού Κράτους (DAAD) στα Πανεπιστήμια της Βόννης και του Μονάχου και ως «διακεκριμένος επιστήμων» (distinguished scholar) στο Πανεπιστήμιο του Queen της Νέας Υόρκης για ένα ακαδημαϊκό έτος (1992-3). Είναι ή υπήρξε μέλος φιλοσοφικών εταιρειών, όπως της Ελληνικής, της Αμερικάνικης και της Διεθνούς Εταιρείας για τον Πλάτωνα. Από τον Δήμο Ηρακλείου έχει τιμηθεί με το βραβείο Νίκου Καζαντζάκη για την πραγματεία του πάνω στο θέμα της φιλοσοφίας του: «Νίκος Καζαντζάκης. Θεμελιώδη προβλήματα στη φιλοσοφία του», Αθήνα, Βιβλιοπωλείο της «Εστίας», 1982, Δ' έκδοση συμπληρωμένη 2016.

II. Έργα

A. Αυτοτελή έργα – Ερευνητικά - Διδακτικά

1. *Platons Parmenides. Zum Problem seiner Interpretation.* Bonn: H. Bouvier Verlag, 1971, σσ. 240 (διδακτορική διατριβή).
2. *Karl Jaspers. Άνθρωπος και τεχνική.* Αθήνα: Εκδ. Ι. Χιωτέλλη, 1975. Β' εκδ. Ιωάννινα, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 1993. Με τον τίτλο: *Φιλοσοφία της τεχνολογίας κατά τον Karl Jaspers*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ.308.
3. *Νίκος Καζαντζάκης. Θεμελιώδη προβλήματα στη φιλοσοφία του.* Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1982, σσ. 143. Γ' έκδοση 1996, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ. 278.
4. *Εισαγωγή στη φιλοσοφία.* τ. Α', Αθήνα 1984, Ε' έκδοση βελτιωμένη, Αθήνα, 1993, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ. 206.
5. *Σύγχρονα προβλήματα και παιδεία.* Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη 2000, σσ. 469. Β' έκδοση 2002, σσ. 495.
6. *Θεωρία και φιλοσοφία της παιδείας,* Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός, 2001, σσ. 489. Β' έκδ. 2007, σσ. 523.
7. *Πολίτευμα και πολιτικό ήθος. Η διαλεκτική και τα «άγραφα» δόγματα κατά Πλάτωνα.* Αθήνα: Άμμων εκδοτική, 2019. (Εκδόσεις Συμμετρία, 2008), σσ. 272.
8. *Das Sokratesbild in Therapeutik des Theodoretus und seine Quellen,* Athen 2010, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ. 109.
9. *Φιλοσοφία του δικαίου και της πολιτείας. Κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη.* Αθήνα: εκδόσεις Αγγελάκη, 2015, σσ. 48.
10. *Dialectic and Democracy, Studies on Plato and Aristotle.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ. 325.
11. *Το νόημα των Ολυμπιακών αγώνων.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ρώμη, 2016, σσ. 111.
12. *Studien über Platon Aristoteles und Erziehungsphilosophie,* Thessaloniki: Romi Pub., 2016, pp. 194.
13. *Πολιτική επικαιρότητα. Φιλοσοφική θεώρηση της εποχής των μνημονίων 2011-2020.* Αθήνα, Β' έκδοση επανυξημένη, Εκδ. Αγγελάκη, 2020, σσ. 305.
14. *Πλάτων: Η άρρητη και άγραφη φιλοσοφία.* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Ζήτρος, 2026, σελ. 285.

B. Μεταφράσεις

1. G. Martin, *Εισαγωγή στη γενική μεταφυσική,* Αθήνα: Ι. Χιωτέλλης, 1973, σσ. 131.
2. J. Derbolav, *Προβλήματα παιδαγωγικής ερεύνης και διδασκαλίας,* Αθήνα: Εκδ. Σπουδή, 1971, σσ. 97.

Γ. Μελέτες

Έχει δημοσιεύσει περισσότερες από 100 μελέτες σε ελληνικά και διεθνή φιλοσοφικά περιοδικά ή τόμους:

1. «Το πρόβλημα της ιδέας του αγαθού εις την *Πολιτείαν* του Πλάτωνα». *Πλάτων* 23 (1971), 108-114.
2. «Το πρόβλημα της ερμηνείας ενός χωρίου (129c-d) του *Παρμενίδη* του Πλάτωνα», *Δωδώνη* 1 (1972), 137-142.
3. «Η διδασκαλία του Αριστοτέλους για το γήρας από κοινωνική άποψη», *Φιλοσοφία* 4 (1974), 274-285.
4. «Ethik und Politik bei Aristoteles», *Δωδώνη* 8 (1979), 55-72.
5. «Οι απόψεις του Αριστοτέλη για την Ιστορία», *Ευθύνη* 104 (1980), 443-445.
6. «Arete, Telos und Proairesis bei Aristoteles. Zu *Eud. Ethik* 1227b39-1228a4», *Wiener Jahrbuch fuer Philosophie* 14 (1981), 136-144.
7. «Φιλοσοφία και πολιτική», στο: *Πρακτικά του Α' Πανελλήνιου Συνεδρίου Φιλοσοφίας με θέμα: «Φιλοσοφία και πολιτική»*, Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1982, 166-171.
8. «Freiheit und Verantwortung», *Πλάτων* 34&35 (1983), 140-144.
9. «Bemerkungen zu Hegels philosophischer Weltgeschichte», *Hegel-Jahrbuch* (1983), 63-68.
10. «Το διορθωτικό δίκαιο κατ' Αριστοτέλη», *Δωδώνη* 14 Γ' (1985), 21-31.
11. «Όνομα και πράγμα στον Αριστοτέλη», στο: Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, *Γλώσσα και πραγματικότητα στην ελληνική φιλοσοφία*. Αθήνα (1985), 220-225.
12. «Ο Πλάτων στη σκέψη του Μαρξ». Στο: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων / Τομέας Φιλοσοφίας, Α' Πανελλήνιο συμπόσιο: *Ο Karl Marx και η φιλοσοφία* (Ιωάννινα, 3-5/11/1983). *Gutenberg* (1987), 32-44.
13. «Liberté et absence de crainte et d'espoir chez Nikos Kazantzaki», *Le Regard crétois: revue de la Société Internationale des Amis de Nikos Kazantzaki* 1(1990), 20-24.
14. «Φιλοσοφία της τεχνικής κατά τον Πέτρο Βράιλα-Αρμένη», στο: *Πρακτικά του Ε' Διεθνούς Πανιωνίου Συνεδρίου (Αργοστόλι-Αηζούρι, 17-21 Μαΐου 1986)*, 1991 τ. 4, 549-556.
15. «Οι αξίες της παιδείας», *Οι αξίες. Παράδοση και δημιουργία*. Δημοσιεύματα της Ελληνικής Εταιρείας Φιλοσοφικών Μελετών. «Σειρά Μαρτυρίες», 2, Αθήνα 1991, σσ. 107-112.
16. «Education and Freedom in Stoic Philosophy», στο: E. Moutsopoulos (ed.), *Diotima: Review of Philosophical Research*, 20: *Le Stoïcisme et la Culture*, (1992), 51-53.
17. «Αμφισβήτηση των αθλητικών αγώνων», στο: *Ο θεσμός των Ολυμπιακών αγώνων, Διεπιστημονική Προσέγγιση*. Διεθνές Συνέδριο εκδ. υπό Δ. Παναγιωτοπούλου, Αθήνα (1993), σσ. 387-396.

18. «Ο διάλογος», στο: Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, *Η πολιτική φιλοσοφία σήμερα*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα (1994), 101-112.
19. «Was ist Philosophie?», *Δωδώνη* 24 Γ' (1995), 119-126.
20. «Grundprobleme einer Erziehungsphilosophie», *Δωδώνη* 24 Γ' (1995) 81-101.
21. «Το ιδεώδες του “πεπαιδευμένου” στη στωική φιλοσοφία», Χρ. Τέζας (επιμ.), *Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου: Επίκτητος, η ζωή και το έργο του*, Πρέβεζα (1997), 30-36.
22. «Plato on Dialectic and Democracy. Plato's Moral Evaluation of the Constitutions and its Representations by Aristotle (*Statesman* 302b-303e)», *Δωδώνη* 29 Γ' (2000), 23-60.
23. «Ο Πλάτων για τη διαλεκτική και τη δημοκρατία. Ηθική κατάταξη των πολιτευμάτων από τον Πλάτωνα και η παρουσίασή της από τον Αριστοτέλη (*Πολιτικός* 302b - 303e)». [Περίληψη αγγλικού άρθρου]. *Δωδώνη* 29 Γ' (2000), 59-60.
24. «Πλεονεξία, ισότης και δίκαιον κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», στο: *Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: «Η κατ' Αριστοτέλη πολιτική ισότητα και δικαιοσύνη και τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας»*. Αθήνα 2000, 224-246.
25. «Καίρια σημεία της (κοσμικής) δικαιοσύνης κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», στο: Γ. Ξανθάκη – Καραμάνου (επιμ.), *Άθλον: Αφιέρωμα στον Ευάγγελο Μουτσόπουλο, ομότιμο καθηγητή, Ακαδημαϊκό*, Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2001, 150-174.
26. «Το “αντιπεπονηθός δίκαιον” ως θεμελιώδης αρχή της δημοκρατίας», Γ' Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας, με θέμα: *Αθήνα και Εσπερία. Οι επιδράσεις της αρχαίας Αθήνας στη δημιουργία του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού*, Δ. Κούτρας (επιμ.), Αθήνα 2001, 125-136.
27. «Το “αντιπεπονηθός δίκαιον” κατά τους Πυθαγόρειους και η *Λακεδαιμονίων Πολιτεία*», *Πλάτων* 52 (2001-2002), 139-152.
28. «Prolegomena zur einer Grundlegung zu den Grenzen der Freiheit», *Δωδώνη* 31 Γ' (2002), 197-203.
29. «Platonic dialectic as Socratic Elenchus. The sophist's paradox on the teaching of political virtue. (Plato, *Gorg.* 519c-520e)», *Philosophical Inquiry. International quarterly* vol. XXIV no. 3-4 (2002), 104-120. (σε συνεργασία με τον Καθηγητή John Lange).
30. «Ο Ιωάννης Κονδυλάκης ως στοχαστής (σκέψεις για την παιδεία, τον έρωτα και την κοινωνία)», *Παρνασσός* 44 (2002), 183-202.
31. «Η δικαιοσύνη ως αγαθό του πολιτισμού (Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης)», Δ. Κούτρας (επιμ.), *Φιλοσοφία της ιστορίας και του πολιτισμού, Πρακτικά Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου Φιλοσοφίας*. Αθήνα: Το Λύκειον 2002, 90-108 (αναδημοσίευση 2015).
32. «Η ιδέα του δικαίου και ο ορθολογισμός της ποινής κατά Πλάτωνα», στο: *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου «Ο Σωκράτης σήμερα»*, Αθήνα-Δελφοί, 2003, 191-208.
33. «Εγκλημα και τιμωρία κατά Πλάτωνα». *Δωδώνη* 32 Γ' (2003), 115-127.

34. «Το αίνιγμα του τυράννου στους *Νόμους* του Πλάτωνα (709e-710e)», στο: Ε. Μικρογιαννάκης (επιμ.), *Πλάτωνος Νόμοι, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (7-8 Μαΐου 2001)*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2003, 207-250.
35. «Προϋποθέσεις για το έγκλημα και την τιμωρία κατά Πλάτωνα και η κριτική του Αριστοτέλη», στο: Η. Nakamura (Επιμ.): *Τιμητικός τόμος του Κώστα Ε. Μπέη*. Τόμος Δ', Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλα, 2003, 2969-2988.
36. «Plato's so called unwritten doctrines» *Δωδώνη* 33 Γ' (2004), 89-114.
37. «Τα λεγόμενα “άγραφα δόγματα” του Πλάτωνα». Στο: *Αντιλήψεις για τη φιλοσοφία* (2004), 67-95.
38. «Γνώση και ερμηνευτική. Το παράδοξο των σοφιστών για τη διδασκαλία της αρετής (Γοργ. 519e-520e)», στο: *Πρακτικά του Πανελλήνιου Συμποσίου για τον Σωκράτη με θέμα: Ξανά για τον Σωκράτη*, Δωδώνη Παράρτημα αρ.72 Ιωάννινα 2004,. (Αναδημοσιεύτηκε στο: *Πολίτευμα και πολιτικό ήθος* 2019 : 45-60).
39. «Injustice as “unintentional” within the context of Plato's city», στο: Κ. Boudouris (ed.), *Polis and Cosmopolis of Global Era*, Athens 2003, 80-90. (Αναδημοσιεύτηκε το 2016).
40. «Ταυτότητα και ετερότητα στην αγωγή και τη μόρφωση. Φιλοσοφική θεμελίωση της παιδείας κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», *Παρνασσός* 47 (2005), 67-86.
41. «The Ways of “Being” of the Olympic Games Today», *Skepsis* XVI (2005), 122-136.
42. «Προϋποθέσεις για την κατοχύρωση της δουλείας στην ιδεώδη *Πολιτεία* του Πλάτωνα», στο: Κ. Βουδούρης (επιμ.), *Φιλοσοφία, ανταγωνιστικότητα και αγαθός βίος*, Αθήνα 2005, 88-102.
43. «Η αναγκαιότητα της επιείκειας. Ταυτότητα και ετερότητα στην κοινωνική δικαιοσύνη κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 22 (2005), 3-22.
44. «Αναζήτηση της διαλεκτικής στη διηρημένη γραμμή (Πλάτ. Πολιτ. ΣΤ' 509d-510a)», *Δωδώνη* 34 Γ' (2005-2007), 189-196 (Αφιέρωμα στον καθηγητή Ευθύμη Παπαδημητρίου).
45. «Φιλοσοφική θεμελίωση της παιδείας κατά τον Καντ με αναφορά στον Πλάτωνα», στο: *Για τον Εμάνουελ Καντ 200 χρόνια μετά*, Αθήνα: Νήσος, 2006, 39-66. Τομέας Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
46. «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και τώρα», *Vita contemplative - Βίος Θεωρητικός: Αφιερωματικός τόμος εις τον καθηγητή Δημήτριον Ν. Κούτρα*, Αθήνα: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006, 249-261.
47. «Οι Ολυμπιακοί αγώνες ως παράγων εξίσωσης των δύο φύλων» *Παλίμψηστον* 2-21 (2006-2007), 183-200.
48. «Η κοσμοθεωρία του Νίκου Καζαντζάκη», *Κρητικοί Ορίζοντες* 14 (2008), 155-172.
49. «In search of the dialectic on the divided line (Plato, Republic 509d-510a)», *Πλάτων* 57 (2010-2011), 108-118.

50. «Η ευδαιμονία ως θείο δώρο κατά Πλάτωνα», στο: Α. Αδαμόπουλος (επιμ.), *Η έννοια του θείου στη διαχρονική διάσταση. Αφιερωματικός τόμος στον σεβασμιότατο Μητροπολίτη Ηλείας κκ. Γερμανόν*. Αθήνα: Ολυμπιακό κέντρο φιλοσοφίας και παιδείας, 2011, 108-127.
51. «Η διαλεκτική στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη», στο: *Πεπραγμένα Ι΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, Χανιά 1-8 Οκτωβρίου 2006. Τόμος Γ3: Νεοελληνική περίοδος. Λογοτεχνία: Καζαντζάκης-Πρεβελάκης*. Χανιά: Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος», (2011), 127-161.
52. «Το κάλλιστον τρίγωνον και το δωδέκαδρον στην κοσμολογία του Πλάτωνος», στο: *Πρακτικά 1^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου «Φιλοσοφία και Κοσμολογία», (7-8 Μαρτίου 2012, Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών), Πειραιάς: Εκδόσεις Αιγής*.
53. «Η “Κρητική ματιά” ως βάθρο παγκόσμιου πολιτισμού», *Παρνασσός* 54 (2012), 2014, 155-183.
54. «Περί του νοητού και ορατού κόσμο κατά Πλάτωνα: Αναλογίες και Συμμετρίες», *Φιλοσοφία και κοσμολογία*, Μάρτιος 2012, Πειραιάς: Αιγής. (Αναδημοσίευση στο: Πηνελόπη Δημάκη, Άννα Λάζου και Κων/ίνος Καλαχάνης επιμ. 2016: *Διεθνές Φιλοσοφικό Forum «Ανάδρασις», Τόμος Πρακτικών 20 Δεκεμβρίου 2016, Διεθνής επιστημονική εταιρεία αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, Πρακτικά εργασιών 2015-2016*, 43-67 (<https://deeaef.gr/wp-content/uploads/2016/12/Koumakis-full-text-b.pdf>). (on the intelligible and the visible world according to Plato).
55. «The Necessity of writing Plato’s *Philosopher*», *Πλάτων* 59 (2013-2014), 167-175.
56. «Ο φιλόσοφος-κυβερνήτης στην *Επινομίδα* του Πλάτωνα». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 31 (2014), 3-26. (Ανατύπωση 2015).
57. «Προλεγόμενα για μια νέα ερμηνεία γένεσης του κόσμο κατά Πλάτωνα (*Τίμ.* 54a5-7)», στο: *Πρακτικά 2^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου «Φιλοσοφία και Κοσμολογία», (13-14 Μαΐου 2013 Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών), Πειραιάς: Εκδόσεις Αιγής*, 2014, 60-91.
58. «Ο “Πυθαγορίζων” Πλάτων ως προς τη δημιουργία του κόσμου», στο: Κ. Καλαχάνης (επιμ.), *Πρακτικά Ημερίδας: «Ουσία, Δομή και Υπόστασις του Κόσμου κατά την Προσωκρατική Φιλοσοφία» 29/4/2014*, Πανεπιστήμιο Αθηνών. (<https://deeaef.gr/wp-content/uploads/2016/03/Koumakis-full-text.pdf>). (Αναδημοσίευση στο *Φιλοσοφείν* 13 (2016), 199-238).
59. «Νόμος, δίκαιο και πολίτευμα κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», *Φιλοσοφείν* 11 (2015), 123-148 και *Διάλογος* 6 (2016), 125-147.
60. «Μαθηματικά και ηθική κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», *Physics news* 12 (2015), 46-53.
61. «Τρόποι του βίου και διακυβέρνησης της χώρας κατ’ Αριστοτέλη», *Σωκράτης* 1 (2015) 109-120.
62. «Μέλημα του πολιτικού. Η δίκαιη διακυβέρνηση και η ειρήνη κατ’ Αριστοτέλη», *Πλάτων* 60 (2015), 256-269.

63. «Η μαθηματικοποίηση του κόσμου κατά Πλάτωνα», στο: *Πρακτικά 3^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου «Φιλοσοφία και Κοσμολογία»*, 2015, 29-48. (Αναδημοσίευση στο *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 33 τεύχ. 96 (2015), 189-207 και στο *δια-ΛΟΓΟΣ* 6 (2016), 125-147).
64. «Ο Πολιτικός και Φιλόσοφος της *Επινόμιδος* του Πλάτωνα», *Φιλοσοφία: Ακαδημία Αθηνών* (2015), 161-174.
65. «The Philosopher-Ruler of the ideal city according to Plato's *Epinomis*», *Diotima, Review of Philosophical Research* 43 (2015), 28-41.
66. «Οι δυσκολίες στην *Οδύσσεια* είναι υπερβάσιμες», *Σκέψις* 25 (2016-2017), 102-126.
67. «Ο θεσμός της δουλείας κατ' Αριστοτέλη», *Σωκράτης* 2 (2016), 203-218.
68. «Αμφισβήτηση της *Επινόμιδος* του Πλάτωνα και οι φιλόσοφοι βασιλιάδες», *Φιλοσοφείν* 14 (2016), 83-103.
69. «Η μαθηματική δομή του κόσμου ως διαλεκτική κατά Πλάτωνα», *Τόμος Πρακτικών Φιλοσοφικού Forum «Ανάδρασις»*, 2016, 1-24. (Αναδημοσίευση στο *Δωδώνη* 39 Γ' (2020), 125-144).
70. «Η γένεση ισοπλεύρου τριγώνου και η δημιουργία του κόσμου κατά Πλάτωνα (*Τίμ.* 54a5-7)», *δια-ΛΟΓΟΣ* (2016), 125-147. (Αναδημοσίευση στο *Σωκράτης* 2 (2016) 81-105). Η ίδια μελέτη συμπληρωμένη με παράρτημα είναι δημοσιευμένη στο *Φιλοσοφία* 46 II, 9-44. Επετηρίς του κέντρου ερεύνης της ελληνικής φιλοσοφίας. 2016. Ακαδημία Αθηνών.
71. «Ο Πλάτων και οι Πυθαγόρειοι», *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 33 (2016), 171-191.
72. «Κατά φύση και παρά φύση δούλοι κατ' Αριστοτέλη (*Πολ.*, A 5, 1254 b 32 – 34)», στο: *Πρακτικά 5ου Διεπιστημονικού Συνεδρίου «Φιλοσοφία και Κοσμολογία». Αφιέρωμα στα 2400 χρόνια από την γέννηση του Αριστοτέλη*, Αθήνα 2017. (Αναδημοσίευση στο *Παρνασσός* 56 (2015-2020) 2020, 205-238).
73. «Η ανθρώπινη διάσταση των δούλων κατά τον Αριστοτέλη», στο: *Πρακτικά 6^{ου} Διεπιστημονικού Συνεδρίου «Φιλοσοφία και Κοσμολογία»: Αφιέρωμα στα 2400 χρόνια από την γέννηση του Αριστοτέλη*. 2017, 1-14. (<https://deeaef.gr/wp-content/uploads/2018/04/Koumakis-phil-kosm-2017-full-text.pdf>).
74. «Η *Οδύσσεια* του Νίκου Καζαντζάκη ως αξία και η θέση της στην εκπαίδευση», *Επιστήμες Αγωγής* 2017 (4), 94-116. (<https://ejournals.lib.uoc.gr/edusci/article/view/425/344>).
75. «Η έννοια του φύσει δούλου κατ' Αριστοτέλη, Πλάτωνα και Προσωκρατικούς, The meaning of the slave by nature according to Aristotle, Plato and the Pre-Socratics», 4^ο Διεπιστημονικό συνέδριο «Προσωκρατικοί Φιλόσοφοι και Αριστοτέλης», 2017 Τόμος Πρακτικών Επιμέλεια Κων/ίνος Καλαχάνης-Ιωάννης Κωστίκας (<https://deeaef.gr/wp-content/uploads/2021/03/Koumakis-Presocratics-Aristoteles-2017-full-text.pdf>)
76. «Προϋποθέσεις ερμηνείας του Πλατωνικού *Παρμενίδη*», *Πλάτων* 61 (2016-2017), 173-194.
77. «Τα είδη των δούλων κατ' Αριστοτέλη», *Σωκράτης* 3 (2017), 45-59.

78. «Το μάθημα των θρησκευτικών στη μέση εκπαίδευση», *Φιλοσοφεῖν* 16 (2017), 155-181.
79. «Die Einheit und die Vielheit des Socrates (Plat. *Parm.*, 129 c-d)», *Dia-noesis: A Journal of Philosophy* 4 (2017), 63-72.
80. «Platons *Phaidros* nach Josef Derbolav», *Dia-noesis: A Journal of Philosophy* 3 (2017), 45-76. (πρόκειται για μετάφραση).
81. «Η δουλεία κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη», *Ξενοφῶν* 2 (2017), 80-98. Ολυμπιακό κέντρο φιλοσοφίας της παιδείας.
82. «Η αρετή των δούλων κατ' Αριστοτέλη (*Πολ.* A 13 1260b1-2)», *Φιλοσοφεῖν* 17 (2018), 223-254.
83. «Ο ορισμός του μη νόμιμου κατά τον Αριστοτέλη», *Παρνασσός* 55 (2013-2014) 2018, 161-187.
84. «Δημήτριος Κούτρας. (Νεκρολογία)», *Παρνασσός* 55 (2013-2014) 2018, 361-362.
85. «Σχέση κύριου και δούλου κατ' Αριστοτέλη», *δια-ΛΟΓΟΣ* 8 (2018), 121-134.
86. «Περί του νοητού και ορατού κόσμου κατά Πλάτωνα: Αναλογίες και συμμετρίες. Η αναζήτηση της διαλεκτικής στη “διηρημένη γραμμή” (Πλάτων, *Πολιτεία* VI 509d-510a)», *Δωδώνη* 38 Γ' (2016-2017), 2018, 123-136.
87. «Συμβουλές του Αριστοτέλη στον Μ. Αλέξανδρο (Πλουτάρχου, *Ηθικά* 393b-c)», *Φιλοσοφεῖν* 18 (2018), 211-226.
88. «Οι κατά φύσιν και παρά φύσιν δούλοι κατ' Αριστοτέλη», Κ. Βουδούρης (επιμ.), *Παγκόσμιο Συνέδριο Φιλοσοφίας: Η φιλοσοφία του Αριστοτέλη*, VI. (2018), 163-187, Αθήνα.
89. «Αντινομίες, αξίες και θεός στην *Οδύσσεια* του Νίκου Καζαντζάκη», *Θέματα λογοτεχνίας* 58 (2018), 56-69.
90. «Το κάλλος σώματος και ψυχής ως πολιτική αξία κατ' Αριστοτέλη (*Πολ.* A5. 1254b34-38)», *Φιλοσοφία. Επετηρίς του κέντρου ερεύνης της ελληνικής φιλοσοφίας* 49 (2019), 151-166.
91. «Η έννοια της εναντιότητας δούλων και ελευθέρων», *Φιλοσοφεῖν* 19 (2019), 149-176.
92. «Ο ανθρωπισμός ως νόημα και σκοπός της ζωής κατά τον Νίκο Καζαντζάκη», *Ξενοφῶν* 4 (2019), 102-114. Ολυμπιακό Κέντρο Φιλοσοφίας της Παιδείας.
93. «Η έννοια του φύσει δούλου κατ' Αριστοτέλη, Πλάτωνα και Προσωκρατικούς», *Φιλοσοφεῖν* 21 (2020), 119-159.
94. «Αντινομίες και αξίες στην *Οδύσσεια* του Νίκου Καζαντζάκη», *Φιλοσοφεῖν* 25 (2022), 157-177.
95. «Ο τρόπος επιχειρηματολογίας στον *Παρμενίδην* (161b6-c9) του Πλάτωνα, *Παρνασσός* 58 (2022), 7-18.
96. «Λόγος, νόημα, διαλεκτική κατά Πλάτωνα», *Φιλοσοφεῖν* 26 (2022), 241-255.
97. «Η άγραφη διδασκαλία του Πλάτωνα με παράδειγμα τον Παρμενίδην», Κ. Καλαχάνης/Μ. Βέργου (επιμ), *Σωκράτης, Διεθνής επιστημονική επιθεώρησης αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας* 7 (2022), 1-38. (<https://deaeef.gr/wp-content/uploads/2024/08/Koumakis-final-issue-7-2022-1.pdf>)

98. «Η ανθρώπινη διάσταση των δούλων κατά τον Αριστοτέλη», *Πλάτων* 65 (2023) 165-184.
99. «Προσπάθεια ερμηνείας ενός χωρίου 161b1-d2 του πλατωνικού *Παρμενίδη*», *δια-ΛΟΓΟΣ* 13 (2023), 57-75.
100. «Η μαιευτική σε συνδυασμό με τη διαλεκτική ως ύψιστη παιδευτική αρχή κατά Πλάτωνα», *Επιστήμες Αγωγής* 1 (2023), 118-136 (<https://ejournals.lib.uoc.gr/edusci/article/view/1645/1528>)
101. «Το θεωρητικό υπόβαθρο της διαλεκτικής κατά Πλάτωνα», *Φιλοσοφείν* 29 (2024), 305-326.

Δ. Βιβλιοκρισίες

1. «Harp, H. (1971), *Studien zum Aristotelischen Materie-Begriff*, Berlin, σσ. 953», *Πλάτων* 23, 263.
2. «Derbolav, J. (1979), *Von den Bedingungen gerechter Herrschaft. Studien zu Platon und Aristoteles*, Stuttgart, σσ. 298», *Φιλοσοφία* 10-11, 496-498.
3. «Νούτσος, Π. (1982), *Ελληνική Νομαρχία. Συμβολή στην έρευνα των πηγών της*, Αθήνα-Γιάννινα: Εκδόσεις Δωδώνη, σσ. 38», *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 1.1 (1984), 91.
4. «Bitsakis, E. (1983), *Physique et materialism*, Paris: Editions sociales, σσ. 479», *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 1.1 (1984), 80-81.
5. «Kierkegaard, S. 1984. *Der Begriff Angst, Übersetzt mit Einleitung und Kommentar*, Hamburg: Felix Meiner Verlag, σσ. 347» *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 2.4 (1985), 94-95.
6. « Bitsakis, E./ Tambakis, N. (ed.) (1985), *Determinism in Physics, Proceedings of the Second International Meeting on Epistemology*, Athens: Gutenberg Publishing Co. σσ. 307», *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 3.9 (1986), 292-293.
7. «Μούκανος, Δ. (1993), *Τα καθ' αυτό αίτια των φύσει όντων. Ερμηνεία και διασάφηση του έργου του Αριστοτέλη "Φυσικής Ακροάσεως Β"*, Αθήνα, σσ. 79», *Δωδώνη* 24 Γ' (1995) 225-226.
8. «Αναστασιάδης, Π. (1995), *Το υποκείμενο και η ετερότητα. Μια μετακριτική προσέγγιση της κριτικής θεωρίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, σσ. 255» *Δωδώνη* 24 Γ' (1995) 227-228.
9. «Κωσταράς, Γ. (1995), *Πλωτίνου όψεις*, Αθήνα σσ. 236», *Παρνασσός* 38 (1996), 429.
10. «Νιάρχος, Κ. (1996), *Φιλοσοφείν: Εισαγωγική προσέγγιση*, Αθήναι: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών, σσ. 444 +xxi», *Παρνασσός* 39 (1997), 364.
11. «Angélis, K.N.(1999), *Être et justice chez Aristote*, Paris: L'Harmattan, σσ. 585» *Δωδώνη* 28 Γ' (1999), 167-169.
12. «Δημητρακόπουλος, Μ. (2005), *Μελέτες κριτικής φιλοσοφίας και μεταφυσικής*, Αθήνα, σσ. 359», *Η Καθημερινή* (24/04/2005).
13. «Τέζας, Χ.Α. (2008), *Καντ. Φιλοσοφία της ιστορίας και "πολιτική προφητεία"*, Ιωάννινα, σσ. 552» *Δωδώνη* 37 Γ' (2014-2015), 178.

14. «Rossetti, L. (2015), *Εισαγωγική στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία. Φιλολογικά δεδομένα και άλλα μεθοδολογικά εργαλεία*. Μετάφραση-Επιμέλεια: Άννα Τάτση, Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, Κέντρον ερεύνης της ελληνικής φιλοσοφίας, σσ. 393» *Δωδώνη* 37 Γ' (2014-2015), 173-177.
15. «Μουτσόπουλος, Ε. (2009), *Η αισθητική της Ηθικής. Δοκίμιον*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, Κέντρον ερεύνης της ελληνικής φιλοσοφίας, σσ. 143» *Παρνασσός* 54 (2012), Αθήνα 2014, 405.
16. «Αναστασιάδης, Π. (2011), *Η ετερότητα και η επίκληση του ξένου*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πουρναράς, σσ. 519» *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 34, τεύχ. 102 (2017), 188-193 → Το ίδιο δημοσιευμένο στο *Σωκράτης* 3 (2017), 157-158.
17. «Αναστασιάδης, Π. (2016), *Δοκίμια στην ετερότητα*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, σσ. 379», *Σωκράτης* 3 (2017), 159-160.
18. «Μικρογιαννάκης, Ε. (2010), *Παθολογία πολιτευμάτων στην αρχαιότητα*, Αθήνα: Καρδαμίτσα, σσ. 232», *Παρνασσός* 55 (2013-2014), 2018, 337-338.

Ε. Συνέδρια

1. Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα «Φιλοσοφία και Πολιτική», Αθήνα 22-24 Μαΐου 1981 (Ανακοίνωση: Φιλοσοφία και Πολιτική)
2. Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα «Η Φιλοσοφία σήμερα», Σεπτέμβριος 1983 (Ανακοίνωση: Η μέθοδος της φιλοσοφίας ως απορητική διαλεκτική)
3. 14^η συνάντηση στη μονή Zwettl της Αυστρίας. 13-17 Σεπτεμβρίου 1977 με θέμα: «Βασικά θέματα της Ηθικής» (Ανακοίνωση: Freiheit und Verantwortung).
4. Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο. Άγιος Νικόλαος 26 Σεπτεμβρίου έως 1 Οκτωβρίου 1981. (Ανακοίνωση: Μορφές ελευθερίας στον Νίκο Καζαντζάκη).
5. 14^ο Διεθνές Συνέδριο Εγέλου. Αθήνα 5-11 Απριλίου 1982. (Ανακοίνωση: Bemerkungen zu Hegels Weltgeschichte).
6. Β' Διεθνές Κυπριολογικό. Λευκωσία 20-25 Απριλίου 1982. (Ανακοίνωση: Η έννοια της ελευθερίας στο Δημόνακτα).
7. Ευρωπαϊκό συνέδριο φιλοσοφίας. Ο άνθρωπος στον αιώνα της τεχνολογίας. Αθήνα 1985. (Ανακοίνωση: Τεχνολογία και εθνική ανεξαρτησία).
8. Α' Διεθνές φιλοσοφικό συμπόσιο νεοπλατωνισμού και ελληνισμού, Γεώργιος Γεμιστός-Πλήθων. Σπάρτη 26-28 Σεπτεμβρίου 1985. (Ανακοίνωση: Η φιλοσοφία της παιδείας κατά τον Πλωτίνο σε σχέση με τις απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη).
9. Η Ολυμπιακή ιδέα ως αξία, 27-29 Απριλίου 1990. (Ανακοίνωση: Τα όρια της αμφισβήτησης του Ολυμπιακού ιδεώδους).
10. 12^ο παγκόσμιο συνέδριο κοινωνικής φιλοσοφίας και φιλοσοφίας του δικαίου. Αθήνα 18-24 Αυγούστου 1985. (Ανακοίνωση: Die korrigierende Gerechtigkeit bei Aristoteles).

11. Ε' Διεθνές πανιώνιο συνέδριο, Αργοστόλι-Ληξούρι 17-21 Μαΐου 1986. (Ανακοίνωση: Φιλοσοφία της τεχνολογίας κατά τον Πέτρο Βραιλα-Άρμένη).
12. Β' Διεθνές συμπόσιο φιλοσοφίας, Αθήνα 24-26 Μαΐου 1984. (Ανακοίνωση: Όνομα και πράγμα στον Αριστοτέλη).
13. Α' Πανελλήνιο Συμπόσιο με θέμα: «Ο Karl Marx και η φιλοσοφία». Γιάννενα 3-5 Νοεμβρίου 1983 (Ανακοίνωση: Ο Πλάτων στη σκέψη του Μαρξ).
14. Διεθνές Διεπιστημονικό συνέδριο με θέμα: Άνθρωπος και περιβάλλον. (Ανακοίνωση: Άνθρωπος και τεχνική).
15. Διήμερο Διεπιστημονικό Συνέδριο σύγχρονου προβληματισμού με θέμα: «Η ηθική δυναμική της κοινωνίας». Καλαμάτα & Μεσσήνη 29-30 Σεπτεμβρίου 1990. (Ανακοίνωση: Οι αξίες στην εκπαίδευση).
16. Διεθνές Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα: «Η Ολυμπιακή Ιδέα ως αξία». Πύργος Ηλείας Απρίλιος 1991. (Ανακοίνωση: Οι αμφισβητίες της Ολυμπιακής Ιδέας).
17. Δ' Διεθνές Συμπόσιο Φιλοσοφίας του ελληνικού πολιτισμού. Δελφοί 19-21 Οκτωβρίου 1990. (Ανακοίνωση: The Stoic Philosophy of Education).
18. Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Ο θεσμός των Ολυμπιακών Αγώνων». Αρχαία Ολυμπία 3-7 Σεπτεμβρίου 1991. (Ανακοίνωση: Η παιδευτική αξία του Ολυμπιακού Ιδεώδους).
19. Συμπόσιο για την παιδεία με θέμα: «Η φιλοσοφία της νεοελληνικής παιδείας». Πάτρα 20-22 Σεπτεμβρίου 1991. (Ανακοίνωση: Η δομή των προβλημάτων της αγωγής).
20. Συνέδριο για τα 2.500 χρόνια από τη γέννηση της δημοκρατίας. Καλαμάτα Σεπτέμβριος 1991. (Ανακοίνωση: Ο διάλογος ως συστατικό στοιχείο της δημοκρατίας).
21. Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα: «Η πολιτική φιλοσοφία σήμερα». Ρέθυμνο 7-10 Μαΐου 1992. (Ανακοίνωση: Ο διάλογος ως μέσο επίλυσης των διαφορών).
22. Δ' Διεπιστημονική εκδήλωση, την οποία διοργάνωσε το Διεθνές Κέντρο Φιλοσοφίας και Διεπιστημονικής Έρευνας, με θέμα: «Παράδοση και Πρόοδος-Παράδοση και ανανέωση στην ορθοδοξία». Πύργος-Ζαχάρω-Κρέστενα-Αμαλιάδα 24-26 Σεπτεμβρίου 1993.(Ανακοίνωση: Η παιδευτική αξία του ελληνικού πολιτισμού).
23. Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Άνθρωποι και περιβάλλον». Ζαχάρω Σεπτέμβριος 1989. (Ανακοίνωση: Άνθρωπος και Τεχνική).
24. Πανελλήνιο Συνέδριο. Καλαμάτα Σεπτέμβριος 1989. (Ανακοίνωση: Ορισμός της αξίας).
25. Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Επικτήτος, η ζωή και το έργο του», Πρέβεζα 17-19 Ιουνίου 1994. (Ανακοίνωση: Το ιδεώδες του «πεπαιδευμένου» στη στωική φιλοσοφία).
26. Φιλοσοφικό Συμπόσιο με θέμα: «Ο άνθρωπος και ο κόσμος στην αρχαία διάνοηση». Αθήνα 20 Φεβρουαρίου 1999. (Ανακοίνωση: Το αγαθό, ο κόσμος και το ένα).

27. 4^ο Παγκόσμιο γλωσσικό συνέδριο των οργανισμών για τη διεθνοποίηση της ελληνικής γλώσσας. Χανιά 2-5 Σεπτεμβρίου 1999. (Ανακοίνωση: Σκέψη, γλώσσα και πραγματικότητα).
28. Γ' Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Η κατ' Αριστοτέλη πολιτική ισότητα και δικαιοσύνη και τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας». (Ανακοίνωση: Πλεονεξία, ισότης και δίκαιον κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη).
29. Επιστημονική συνάντηση με θέμα: «Η παιδεία ως αξία και η αξία της παιδείας». Διεπιστημονικό σεμινάριο φιλοσοφικής ερεύνης Πανεπιστημίου Αθηνών. Αμαλιάδα 13-14 Νοεμβρίου 1999. (Ανακοίνωση: Η ουσία της παιδείας και εκπαίδευσης).
30. Γ' Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα: «Αθήνα και Εσπερία. Οι επιδράσεις της αρχαίας Αθήνας στη διαμόρφωση του σύγχρονου δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού». 2001. (Ανακοίνωση: Το αντιπεπονητός δίκαιον ως θεμελιώδης αρχή της δημοκρατίας).
31. Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Οι νόμοι του Πλάτωνα». Αθήνα 2001. (Ανακοίνωση: Το αίνιγμα του τυράννου στους *Νόμους* του Πλάτωνα [709e-710e]).
32. Διεθνές Συνέδριο για τα 2500 χρόνια από το θάνατο του Σωκράτη. Αθήνα 2001. (Ανακοίνωση: Η πολιτική αρετή και οι σοφιστές [*Γοργ.* 520e]).
33. Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Ξανά για τον Σωκράτη». Ιωάννινα 2001. (Ανακοίνωση: Γνώση και Ερμηνευτική. Το παράδοξο των σοφιστών για τη διδασκαλία της αρετής [*Γοργ.* 519e-520e]).
34. 2^ο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Φιλοσοφία και Κοσμολογία», Αθήνα 13-14 Μαΐου 2013. (Ανακοίνωση: Βασικά Προβλήματα Πλατωνικής ερμηνευτικής. Γένεση του κόσμου από τα «πρώτα» τρίγωνα, *Τίμ.*, 54 a 5-7).
35. Επιστημονικό Συνέδριο για τα 50 χρόνια από το θάνατό του «Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο κρητικός πολιτισμός, Ηράκλειο-Μυρτιά 28-30 Σεπτεμβρίου 2007. (Ανακοίνωση: Η «Κρητική ματιά» ως βάθρο παγκόσμιου πολιτισμού στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη).
36. Διεθνές Συνέδριο για τα 60 χρόνια από το θάνατο του Νίκου Καζαντζάκη με θέμα: «Η θέση του Νίκου Καζαντζάκη στην Εκπαίδευση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Εκδοχές πρόσληψης στη διδασκαλία και στην έρευνα», Ηράκλειο 19-22 Οκτωβρίου 2017. (Ανακοίνωση: Η *Οδύσσεια* του Νίκου Καζαντζάκη ως παιδευτική αξία και η θέση της στην εκπαίδευση).